

MEDGENERACIJSKA SOLIDARNOST KOT DVOSMEREN PROCES

V pričujočem članku želim posredovati več kot trinajstletno strokovno in življenjsko izkušnjo povezanosti dveh generacij – starih ljudi, ki so vključeni v skupine za samopomoč v domu upokojencev Izola, projekta združenja za socialno gerontologijo in gerontagogiko Slovenije in družin iz programa »Urejanje alkoholikov in drugih ljudi v stiski«, ki deluje pri centru za socialno delo Koper in društvu za zdravo življenje in dobre medčloveške odnose »Viharnik« iz Kopra. Povezava teh generacij je edinstvena tako z vidika socialne gerontologije in gerontagogike kot tudi z vidika socialne alkoholologije.

ODLOČITEV ZA ODHOD V DOM ZA STARE LJUDI NI ENOSTAVNA

V Sloveniji, kjer deluje 64 splošnih in posebnih domov za stare ljudi, je z domskim varstvom poskrbljeno za okoli 4% starih ljudi nad 65 let. Vanje se vključujejo ljudje v situaciji, ko so izkoristili praktično vse možnosti, da bi konec življenja dočakali doma. Zaradi mnogih psihosocialnih travm, ki jih s seboj nosi institucionalizacija, še zlasti tista v starosti, je treba narediti vse, da bi lahko človek ostal čim dlje v domačem okolju. Toda kljub najboljši negi jih bo vedno nekaj prisiljenih poiskati rešitev v domu za stare ljudi.

V večini primerov se ljudje odločajo za življenje v domu, ko ni več nobene izbire in je odhod od doma nuja ali prisila. In ko je človek v takem položaju, si v domu želi vsaj nekaj, kar bo nekoliko nadomestilo tisto, kar zapušča v svojem dotodanjem bivališču. Želi si, da bi imel svoj kotiček, v katerem bi lahko bil sam, kadar bi želel, in bi lahko odhajal med stanovalce, kadar bi čutil potrebo. Takih srečnežev, ki bi dobili enoposteljno sobo, je v Sloveniji le 20%. Toliko enoposteljnih sob namreč premorejo naše domske kapacitete. Raziskave med starimi ljudmi, ki so pred odhodom v dom, pa kažejo, da si takega intimnega prostora,

kot je enoposteljna soba, želi nad 80% bodočih stanovalcev. Čeprav to vemo, načrtovalci novogradenj tega ne upoštevajo; lahko le ugotovljamo, da je tudi v tretjem tisočletju v novih domovih za stare ljudi večina sob dvoposteljnih ali več. Kot da gradimo za ljudi z drugačnimi potrebami. Načrtujemo in gradimo, kakor da se sami ne bomo nikoli postarali, kakor da mi, aktivni, ne bomo čez 15 ali 20 let bodoči neaktivni in odvisni. Ali se ne znamo vživeti v pekel dvo- in večposteljnih sob, če se stanovalci ne ujamejo med seboj?

Ali naj ne bi imelo upoštevanje potreb stanovalcev kot načrtovalno merilo prednost pred čisto ekonomskim izračunom pri gradnji domov za stare ljudi? Do tega smo v naši družbi še zelo daleč.

ALI JE DOMSKO VARSTVO PRIMERNA OSKRBA ZA NEOZDRAVLJIVE ALKOHOLIKE?

Alkoholizem je problem, ki mu današnja družba namenja dosti premalo pozornosti. Le redki alkoholiki najdejo pot v programe zdravljenja in urejanja. Večina med njimi nadaljuje po poti razkroja. Za nekatere med njimi, ko dosežejo neozdravljivo fazo, svojci ali socialne službe poiščejo namestitev v domovih za stare ljudi. Danes vemo, da je to za alkoholika le izhod v sili, zlasti pa za družbo, ker se na ta način le znebi nadležneža, ta pa je kljub temu, da je s svojim vedenjem zapravlil družino in zaposlitev, še vedno človek z vsemi pravicami in človeškim dostojanstvom.

Neozdravljivi alkoholik že navzven kaže sliko človeka z zdravstvenimi težavami, še posebej pa so pri njem prizadeta čustva, zavest in odločanje. Pozornemu opazovalcu ne ostane skrito, da so to ljudje brez pristnih medčloveških odnosov. Nima jo nikogar, za kogar bi živeli, in nikogar, ki bi živel za njih. So otopeli in nimajo nikakršnega občutka za sočloveka. Zlasti pričakujejo, da so jim drugi

na voljo pri zadovoljevanju njihovih potreb, ne znajo pa pokazati nikakršne hvaležnosti.

Za domsko osebje bi bilo pomembno spoznanje, da taki stanovalci potrebujejo pijačo prav tako neobhodno kakor rakavi bolniki v zadnji fazi pomirjevala. Ljudje, ki so jim zakonitosti na področju zasvojenosti tuje, pogosto še manj razumejo neozdravljivi alkoholizem. Do takih stanovalcev so agresivni. Jezijo se nanje. V svoji preprostosti pogosto »zelo dobro vedo, kako je treba z njimi«. To gotovo ne pomaga k rešitvi problemov, ki se porajajo pri delu z njimi. Delo z neozdravljivimi alkoholiki postavlja osebje domov in delavce centrov za socialno delo pred resno preizkušnjo njihovih človeških in strokovnih sposobnosti, saj se srečujejo z nekom, ki je v bistveno slabšem položaju kakor npr. bolniki z rakom. Ti imajo namreč ob sebi podporno socialno mrežo sorodnikov, prijateljev, znancev, prijateljev, sosedov, medtem ko je neozdravljivi alkoholik praktično socialno mrtev.

Če upoštevamo, da neozdravljivi alkoholik nujno potrebuje pijačo, so po svoje razumljive težave, s katerimi se srečuje osebje domov ob raznih praznovanjih in piknikih ali ob dnevih izplačila žepnin. Ob praznovanjih namreč dobijo stanovalci pijače le za vzorec. Nekaterim je to dovolj, za neozdravljivega alkoholika pa pomeni prebuditve speče potrebe, ki dobi po prvem kozarcu eruptivno moč. Pošteno bi bilo, da bi to potrebo tudi potešil, vendar ni dovolj pijače. Tako postane agresiven, nesramen in zelo moteč.

V preteklosti imamo nekateri voditelji skupin starih ljudi za samopomoč v domovih dobre izkušnje tudi pri delu z neozdravljivimi alkoholiki. Pred praznovanji smo se z njimi pogovarjali o težavah, ki jih ima osebje doma z njimi, kadar izgubijo kontrolo nad seboj, ter jim svetovali, naj se potem, ko imajo dovolj pijače, odpravijo spat. Zagotovili smo jim, da bomo z osebjem dosegli dogovor, da bo na razpolago dovolj pijače. Ker smo držali besedo tako osebje kakor mi, so jo tudi oni in vsa zadeva je stekla v dokaj umirjene vode.

Kadar človeku z vidika njegove osebne ali zdravstvene težave ni več pomoči, takrat stopi izrazito v ospredje njegov odnos z osebjem ali strokovnim delavcem. Tega je z neozdravljivim alkoholikom težko negovati, saj od nas zahteva dodaten trud in še posebej dodatno znanje o zakonitostih faz alkoholizma.

MEDGENERACIJSKA SKUPNOST »SOŽITJE«

Pri centru za socialno delo Koper in društvu za zdravo življenje in dobre medčloveške odnose »Viharnik« že od 1. 9. 1987 poteka uspešen program »Urejanje alkoholikov in drugih ljudi v stiski«. V njem alkoholiki in njihovi partnerji urejajo posledice zasvojenosti z alkoholom. Vanj se vključujejo ljudje, ki so v rešitev svojega problema pripravljeni vložiti veliko svojih potencialov in bi bili v tradicionalnih programih premalo izzvani ter verjetno za vedno izgubljeni. Program je modifikacija socialnoandragoške metode, katere avtor je Janez Rugelj, in pomeni pomembno pridobitev za stroko socialnega dela in za obalne občine. Delo je zelo zahtevno in zahteva od vseh udeležencev veliko naporov, da posameznik ali družina zaživi kvalitetno samsko, družinsko ali partnersko življenje. Za večino udeležencev pomeni možnost, da rešujejo zaplete zaradi alkoholizma v domačem okolju ali na delu ob podpori družinskega in delovnega okolja, pravo olajšanje. To, da naj bi svoj zaplet v zvezi z zasvojenostjo reševali v okviru psihiatrične bolnice, jim je še dodatno večalo stisko in oteževalo odločitev za korenito spremembo.

Med temeljnimi značilnostmi alkoholikov so doživljajska otopelost in velike težave na področjih komunikacije in doživljanja. Alkoholizem jih oblikuje v neobčutljive ljudi, ki so jim stiske drugih povsem tuje. Ne občutijo jih niti pri svojih najbližjih – otrocih in partnerju. Pot iz doživljajske otopelosti alkoholikov in zagrenjenosti, črnogledosti njihovih svojcev, je dolga in naporena. Pelje le prek skrajnih naporov, ki pa imajo za posledico vrhunsko doživetja. Neizprosno zahteva tudi delo za drugega človeka. Domovi za stare ljudi so idealna priložnost za srečevanje z drugimi ljudmi in s samim seboj. V prizadevanja, da starim ljudem v domu v Izoli popestrimo njihove enolične dneve, so se 29. 12. 1989 vključili tudi člani društva »Viharnik«.

Kmalu se je pokazalo, da je to za vse nas dragocena učna ura, priložnost, da še pravočasno kaj ukrenemo za pripravo na lastno starost. Mislili smo, da bo to pomoč stanovalcem, a se je pokazalo, da je njihov delež v izmenjavi s tistim, kar smo ponujali, dosti večji. Tudi če smo pripravili kaj materialnega, so nam stanovalci vrnili polovico že s tem, ko so to hvaležno sprejeli. Dajanje namreč bolj obdari darovalca kot obdarovanca. Vsaka družina ali posameznik iz društva vzpostavi

in neguje pristen človeški stik s stanovalcem doma, ki mu socialna mreža peša, a je še zainteresiran za vzpostavitev stika z družino iz programa. Socialna mreža je namreč naravni element podpore, če ljudje sami ne obvladujemo več svojih težav. In če naravna razpada, je naša dolžnost, da vzpostavimo umetno.

Stiki se navadno obnesejo, če obe strani ugotovita, da imata od tega korist. V naših rednih organiziranih in individualnih srečanjih se je pokazalo, da je korist obojestranska in večdimenzionalna. O tem pripovedujejo tako stanovalci doma v Izoli kakor tudi člani društva. Taka oblika vzdrževanja stikov pomeni za stanovalce doma, da so še naprej vsaj zasilno vključeni v dogajanje v zunanjem okolju, prispeva k normalizaciji življenja v domu in k zmanjševanju vse prevelike distance med znotraj in zunaj. Na drugi strani pa omogoča tistim, ki prihajajo od zunaj, spoznati delovanje institucije, življenje starih ljudi v njej in, kar je pomembno za naš program, življenje neozdravljivih alkoholikov med njimi.

Večina ljudi iz programa vezi s stanovalci skrbno neguje. Svoje »dedke« in »babice« vabijo na sprehod, izlet, v gledališče, na plažo, na kavo, uredijo jim kakšno zadevo, ki je sami ne zmorejo več. S planinskih pohodov jim pišejo razglednice in za marsikoga v domu je to edina pošta, ki jo dobi. Naša skupna srečanja so zadnji petek v mesecu. Preveva jih živahnost, zapolnjena so s petjem, plesom in dobro voljo. Za stanovalce doma, ki na njih sodelujejo, so to daleč najbolj zaželena srečanja v mesecu.

KAJ O STIKIH

S STARIMI LJUDMI IN INSTITUCIJO

MENIJO »VIHARNIKI«

Večina ljudi srednje generacije iz zunanjega okolja občuti pri stiku z domom za stare ljudi nelagodje in odpor. Če pa so ti obremenjeni še z alkoholizmom in posledično doživljajsko otopelostjo, si lahko predstavljamo, s kakšno osnovo smo se začeli družiti. Nameravali smo narediti kaj koristnega zanje. Nismo si predstavljali, da nas bodo stanovalci tako dobro sprejeli, z odprtostjo, spontanostjo in dobro voljo, in da bo druženje z njimi tako pomembna učna ura in priložnost za zorenje. Ena od pomembnih ugotovitev je tudi ta, da nihče ni tako radodaren kakor tisti, ki nima kaj dati.

Do doma upokoencev sem gojila zadržan odnos. Predstavljala sem si ga kot zadnjo postajo pred odhodom iz življenja. Pred njim sem občutila strah in odpor. Prva srečanja s stanovalci doma so mi bila mučna. Okolje, v katerem smo se srečevali, je name delovalo odbijajoče. Motil me je vonj po razkužilih. Preveč me je spominjal na bolnišnice in zaprte, zatohle prostore, prostore brez svobode. Ampak to sem kmalu premagala. Navezala sem se na Amelijo in posredno tudi na ostale stanovalce. Začutila sem, da je v teh ljudeh drugačno življenje, kot ga poznamo mi »od zunaj«. Kako so lahko srečni in zadovoljni z malenkostjo, če jim jo od časa do časa podarimo. Občudujem Amelijo. Petje jo ohranja pri življenju. To je edino veselje, ki si ga lahko privoščiti. In kako so srečni tudi drugi, ki lahko zapojejo in zaigrajo, še posebej takrat, ko jih kdo posluša in jim zaploska. V teh ljudeh, ki so »odloženi« iz zunanjega sveta in se kljub temu znajo razveseliti, vidim zase veliko učno uro. Čeprav sem sama že prestopila prag jeseni življenja, se počutim še ustvarjalno, zato si nalagam različna dela, ker potrebujem potrditev. Hkrati pa se mi zdi, da se z aktivnostjo borim proti naravnemu toku staranja, saj iz strahu pred njim želim odgnati občutek, da bom tudi sama nekega dne pristala na robu življenja, kakor danes vidim pri svojih znancih, varovancih doma. Ta občutek ni prijeten. Prav zato se mi poraja spontana prijaznost do starih ljudi, saj se zavedam, kako težko jim mora biti pri srcu, ko so tako odvisni od drugih. Rada z njim podelim prijazno besedo ali topel nasmeh. Kaj vem, morda se mi bodo, ko bom sama na vrsti, vračala taka dejanja? (Noelija, 58 let, 5 let v programu.)

Stiki s starimi ljudmi so me na začetku spravljali v veliko zadrego. Težko sem sprejela, da so stanovalci doma tako pozabljeni in zavrženi. Navajena stikov z mladimi se v domu nisem znala ne pogovarjati ne poslušati niti biti pozorna na potrebe teh ljudi. Na začetku sem se do Libera obnašala kot do dijakov v šoli. Nekako sem bila preveč nestrpna, hitra. Hitro sem govorila in pričakovala njegovo vključitev. Zamislila sem se nad seboj. Bila sem prisiljena razmišljati o svojih nelagodnih občutkih in si jih razjasniti. Umirila sem se in se predala ritmu in potrebam naših starih ljudi. Odkrivala sem njihove življenjske zgodbe, njihove dolgo

skrite in zatajevane občutke, njihovo željo po pozornosti in ljubezni. Iskala sem pri njih odgovor na vprašanja in probleme, ki sem jih imela s svojo mamo. Ko sem najmanj pričakovala, sem dobivala odgovore. Ti so mi pomagali videti svoje starše, svojo mamo, kot ljudi, potrebne pomoči. Pred tem so se razblinjali očitki iz preteklosti, zamere, jeza. Distancirala sem se od svojih zamer in bolečin. Premagala sem jih. Druženje z njimi je dalo novo dimenzijo mojemu delovanju. Razumela sem, da ni potrebno vedno veliko truda, veliko prizadevanja. Pozornost in spoštovanje potrebujeta samo malo energije in časa, morda malo zatišja pred vsakdanjo tekmovalnostjo, da lahko pokažemo svoj obraz in nasmeh. Zadovoljstvo starih ljudi, ko se srečamo v domu, njihovo čakanje pri vratih, njihova radost pri druženju in pogovoru so zamenjali občutke krivde, ki sem jih gojila, ker sem premalo hodila k mojim domov, občutke žalosti, ki sem jih zapustila, občutke, da nisem razumljena in sprejeta. Ti neznani ljudje so mi pokazali, kako se je mogoče veseliti tudi ob drobnih stvareh in kako je dovolj lepa beseda in nasmeh, da doživimo lepe skupne trenutke. Ne morem pozabiti, kako je bil najin Libero zadovoljen, ko sem ga peljala k teti v Vrsar in je bil ves dan s svojo družino in vaščani. Na poti nazaj mi je odkril svoje otroštvo, lepe in slabe spomine. Opogumljal me je (začutil je, da mi lahko tako pomaga), da je pot varna in da ni preveč prometa. Bil je zadovoljen, ker sva se lepo in počasi vozila, da je ob poti prepoznavaš vaši, gozdove, ledine iz svoje mladosti. Način povezave s starimi ljudmi, stanovalci doma, sem prenesla v pogovore s svojimi stariimi iz družine. V domu so me naučili, kako sem spet lahko z njimi, kako se obojestransko sprejemamo in se znamo imeti radi. (Daniela, 55 let, 4 leta v programu.)

Kar nekaj let sem se družila z Marijo, ki je bila dobra pevka. Led v stikih med nama je bil prebit, ko sva zvedeli, da učim njeno pravnikinjo. Ko sva postali prijateljici, je še vedno zmogla lepo zapeti. Bila je močna 90-letnica in smrt se ji je približevala zelo počasi. Po njeni smrti se je oglasil Henrik. Najprej pri Borisu, ki mu je prinašal cigarete, kar je bila na začetku njegova pglavilna potreba. Pozneje se je vedno več pogovarjal tudi z mano. Vendar je njegov duh kmalu začel slabeti. Toda bolj ko je

bil šibak, več časa je sedel pri meni. Spreminjal se je. Postajal je starejši in bolj nebogljjen Ni zmogel povedati svoje zgodbe, vendar je očitno potreboval mojo družbo. Spominjam se dneva, ko je bil zelo tih. Zato so se ženske iz sosednjih sedežev obračale k meni. Vabile so me, naj sedem k njim. Ker je bil Henrik brez besed, sem vstala, da bi se presedla. Pa še on bi lahko šel z mano. Vendar me je ustavil. Takrat sem začutila, da me hoče zase in da me je sprejel.

Sedaj se mi napoveduje že tretji varovanec. Zaradi njih, čeprav še zdaleč ne samo zaradi tega, sem že pred nekaj leti začela z večjo potrpežljivostjo govoriti s taščo in tastom. Delno velja to tudi za mojo mamo. Mislila sem si, če sem lahko prijazna s starimi ljudmi, ki jih skoraj ne poznam in so mi tako rekoč tuji, zakaj se ne bi potrudila tudi s svojimi, ki ravno tako potrebujejo pozornost in so mi poleg tega naredili še veliko dobrega.

Največja dragocenost obiskovanja stanovalcev doma pa se mi zdi, da sem ob njih utrdila spoznanje, da imam čudovit poklic. Tudi zaradi pogovorov s starimi ljudmi, ki je pogosto videti tragikomičen in skoraj absurden, pa najbrž ni tak, če je zadaj nekaj topline, sem bolj potrpežljiva z mladimi. Vedno ne znajo povedati vsega, kar jih teži. Težave pa jim ne delajo le besede, ampak način sploh. Včasih so videti napadalni in nesramni. Taki so, kadar jim je najbolj težko. Imajo svoje stiske, ki so ogromne. Tudi z njimi znamo biti odrasli hudo nestrpni. Ampak ko jim prisluhnem, jih lahko tudi zelo občudujem. Delo z njimi vodi v življenje. Seveda pa gre za odnos, ki je čisto drugačen kot v domu za stare ljudi. Stari so hvaležni za vsako besedo in skoraj za vsak pogled, mladi pa za to nimajo časa. (Lilijana, 45 let, 9 let v programu.)

Pred prvim srečanjem v domu upokojencev si življenja v instituciji sploh nisem znal predstavljati. Tako o življenju v domovih kot o svoji starosti nisem skoraj nikoli razmišljal. Že prvi obisk mi je veliko dal. Opazil sem marsikaj, kar me je zbudilo in ganilo. Najina Marija, ki je na vozičku in potrebuje še dodatno pozornost, ker težje govori, mi kaže, da je kljub težkim pogojem vredno živeti. Trudi se iz dneva v dan, zelo je samostojna, polna življenja, tako da me je kar sram, ko se spomnim, kako sem sam pred vstopom v program brez prave volje

taval okoli in zapravljal čas po gostilnah. Veliko mi dajo tudi neozdravljivi alkoholiki. Hvala bogu, da sem se streznil. Za vsak dan sem posebej hvaležen, da lahko tečem, da je pri nas doma zopet prijetno in veselo. (Gorazd, 41 let, 4 leta v programu.)

S staranjem in starostjo se vse bolj soočam v domu, kamor že kar nekaj let zahajam. Stanovalci doma so moji učitelji, tako v dobrem kot v slabem. Zadovoljna sem, da se srečujemo, saj se tako pripravljam na lastno starost. In kakšne so moje priprave?

Želim biti aktivna, dokler bom zmogla. Želim obdržati fizično kondicijo v pozna leta. Še bolj kot fizično kondicijo moram vaditi duhovno razgibanost. Nikoli se ne smem izključiti iz življenja in se izolirati. Tudi na stara leta želim biti v toku dogajanja. Kjer bom sama preživljala starost, tam bodo gotovo tudi rože. Moj Božič je bil letos drugačen. Peljala sem Pepco iz doma k polnočnici, ker si je tega zelo želela, nima pa nikogar, ki bi ji to še omogočil. Ponosno sem stala za njenim vozičkom in polnočnica je bila zame in verjetno tudi za Pepco še bogatejša kot za druge ljudi. Zjutraj sem zvedela, da je takrat, ko sva s Pepco v cerkvi po svoje doživljale božične skrivnosti, v domačem kraju preminula moja teta Pepca, ki mi je veliko pomenila. Mislim, da se nisem mogla lepše posloviti od svoje drage tete. (Ivanka, 63 let, 6 let v programu.)

Kratko obdobje intenzivnega srečevanja s starimi ljudmi je korenito spremenilo moj pogled na starost. V vseh dosedanjih letih sem bil le opazovalec in nobena težava starih ljudi se me ni dotaknila. Nisem jih čutil kot svoje. Stik z domom upokojencev me je predramil in ugotovil sem, da se tudi sam staram. Še posebej mi dajo veliko misliti neozdravljivi alkoholiki, ki nimajo denarja za pijačo in ne za cigarete. Razumel sem, da sam odločam o svoji usodi in nadaljnji poti. Izbral sem si pot aktivnega življenja. Ob vsakem srečanju »Sožitja« mi pridejo na površje nekatera pozitivna občutja, med katere sodi predvsem zadovoljstvo, da obstaja nekdo, ki srečanje z mano čaka z veseljem in nestrpnostjo, da od mene prevzame, kar koli sem v tistem trenutku sposoben dati. (Stevan, 56 let, 4 leta v programu.)

Meni je srečevanje z Micko v Domu upokojencev Izola pomagalo spoznati, da je življenje v domu možno in da je lahko tudi prijetno. Če se bom nekoč odločila za življenje v domu, mi bo ob sedanjih spoznanjih ta prehod veliko lažji. Druženje s starimi ljudmi mi omogoča sprejemati starost in razumevanje tudi mojih staršev, ki so z vsakim dnevom starejši. Moja Micka je prijetna in nezahtevna. Pogrešam pogovor, ker se z njo težko pogovarjam, lahko pa bi z njo večkrat igrala kakšno igrico, saj v tem prav uživa. (Marta, 48 let, 8 let v programu.)

Druženje s starimi ljudmi v domu je bolj plemenito za nas »viharnike« kakor za stanovalce. Od njih se lahko marsikaj naučim. Srčni so mi v svoji skromnosti in preprostosti. V dom rad zahajam tudi izven organiziranih srečanj. Zame so pomembna predvsem neizgovorjena sporočila ljudi in še posebej njihovi kamenčki modrosti. Mislim, da lahko še veliko naredim prav na tem področju. (Dušan, 40 let, 7 let v programu.)

Nikdar nisem imela težav s starimi ljudmi. Darko je bil na začetku malo bolj lesen, čeprav se je zelo trudil, da bi ljudem v domu ponudil nekaj svoje razigranosti in mladosti. Ob prihodu v dom mi je vedno znova dana priložnost, da se počutim koristno, saj nas domski ljudje težko pričakujejo. Prav tako smo tam vedno tudi sprejeti taki, kakršni smo. Spominjam se, ko je Darko prvič plesal s pokojno gospo Ano. Takrat se mi je zdelo, da sem se ponovno zaljubila vanj. Zdel se mi je tako samozavesten in spontan, tako nežen. (Slavica 40 let, 11 let v programu.)

Stari ljudje v domu upokojencev imajo na ta način možnost druženja s srednjo generacijo, ki je sicer redke gost ustanove in tako priložnost za prenos življenjskih izkušenj, kar je njihova temeljna nematerialna potreba.

Srednja generacija ima v pristnem stiku s starimi ljudmi enkratno priložnost za dolgoročno pripravo na lastno starost ter možnost spreminjanja stališč do svojih starih staršev.

Posamezniki ali zakonski pari v programu urejanja imajo ob navezovanju in ohranjanju stikov s starimi ljudmi priložnost za izvedbo projekta, ki ni obremenjen z negativnimi izkušnjami iz preteklosti.

